

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Indbydelsesskrift
til
den offentlige Examen
i
Bergens Kathedralskole
1875.

Ved
REEHORST,
Overlærer.

Bergen.
J. D. Beyers Bogtrykkeri.

Indbydelsesskrift

til

den offentlige Examen

i

Bergens Kathedralskole

1875.

Ved

REEHORST,
Overlærer.

Bergen.

J. D. Beyers Bogtrykkeri.

Efterretninger

om

Bergens Kathedralskole

i Skoleaarene 187 $\frac{3}{4}$ og 187 $\frac{4}{5}$.

I.

Da ved Udløbet af 1873 Bankchef O. Herrichsens Functionstid som Medlem af Skoleforstanderskabet var udløben, og han derhos havde erklæret ikke at ville modtage Gjenvalg, blev i hans Sted Assessor M. Beyer valgt og til midlertidigt Medlem af Forstanderskabet under Overlæge Doctor Danielssens Fraværelse paa Storthingene 1874 og 1875 Overretts-sagfører Christie. Formand i Forstanderskabet er Consul J. Michelsen.

Til at udføre de Rectorembedet paahvilende Forretninger under Rectors Fraværelse paa Storthingene 1874 og 1875 constitueredes af Kirkedepartementet Overlærer Bjørset. Rectors Læsetimer besørgedes saaledes, at Overlærer Holfeldt overtog

Latin i 7de Classe og Adj. Sommerfeldt i 6te Cl., hvorhos Cand. mag. Wilhelm Meyer overtog Overlærer Holfeldts Timer i Fransk i V og Adj. Sommerfeldts i Engelsk i IV.

Paa Grund af, at Overlærer Holfeldt og Adj. Johannessen vare indkaldte som Censorer ved Examen artium 1873, udførtes under deres Fraværelse deres Forretninger ved Skolen af Cand. mag. Wilh. Meyer og Stud. real. Svendsen. Da Classelærer F. de Lange for Sygelighed ikke saa sig istand til at læse alle de ham paalagte Timer, samtykkede Kirkedepartementet efter Forslag fra den constituerede Rector, at Timerne fra 11 til 1 indtil videre besørgetes af Lærerne ved Bergens Almueskolevæsen J. D. Johnsen og G. de Lange paa Skolens Bekostning. I Skoleaaret 187 $\frac{4}{5}$ har i kortere eller længere Tid vicarieret Stud. Joh. Hansen, Lødrup og Cand. W. Meyer.

Følgende Oversigt viser Forretningernes Forde-
ling mellem Skolens Lærere i Skoleaaret 1874—75.

1. Rector læser ugentlig 13 Timer.
Latin 7de Cl. (7 Timer) og i 6te (6).
Er Klasseforstander i 7de og 6te Cl.
2. Overlærer Bjørset 23 —
Latin i 5te Cl. (8 Timer), Græsk i
7de (5), i 6te (5), og i 5te (5).

Klasseforstander i 5te Classe.

3. Overlærer Reehorst 23 Timer.
Latin i IV (7 Timer), Historie i 7de (2), i 6te (2), i VI (3), i V (2), i IV (3), Geografi i 7de (1), i 6te (1), i VI (1) og i V (1).
4. Overlærer Holfeldt 23 —
Latin VI (7), V (7), Fransk 7 (2), 6 (2), VI (2) og V (3).
Klasseforstander for Latinlinien i V.
5. Adj. Jordan 19 —
Religion i 7de Cl. (3), i 6te (3), i 5te (2), i IV (2), Skrivning i III (2), i II (3), Hebraisk i 7 og 6 (4).
6. Adj. Johnsen 19 —
Norsk i 7 Cl. (3), i 6te (3), Tydsk i 7 (1), i 6te (1), i 5te (2), Norsk og Tydsk i VI (6), Tydsk i V (3)
Klasseforstander i VI.
7. Adj. Sommerfelt 25 —
Engelsk i VI (5), V (6), IV (6), 7de og 6te (5), Latin i 6te (3).
Klasseforstander for Engelsklinien i V.
8. Adj. Nielsen 23 —
Religion VI (2), V (2), III (3), II (3), Norsk og Tydsk III (10), Fransk 5 (3).
Klasseforstander i III.

9. Adj. Prøys 22 Timer.
 Norsk 5 (2), V (3), Norsk og Tydsk
 IV (7), Historie 5 (2), Geografi 5 (2),
 IV (3), III (3).
 Klasseforstander i IV.
10. Adj. Johannessen 25 —
 Matematik 7 (3), 6 (4), VI (6), Natur-
 kundskab VI (3), V (3), IV (2), III (2),
 II (2).
11. Klasselærer Cand. Gran 23 —
 Norsk og Tydsk II (10), Historie III (3),
 II (3), Geografi II (3), Regning II (4).
 Klasseforstander i II.
12. Klasselærer de Lange overtager alle
 Timer i I.
13. Premierlieutenant Lie 18 —
 Matematik i V (6), i IV (6), i III (6).
14. Lieutenant Vedeler 4 —
 Matematik i 5te Classe (4).
15. Lithograf Bucher 6 —
 Tegning i VI (1), i V (1), i IV (1),
 i III (1), i II (2).

II.

Disciplenes Antal udgjorde ved Skoleaarets Ud-
 gang 1872—1873 194.

	Transport	194.
Deraf dimitteret til Universitetet	9	
Udmeldt før Examen	3	12.
	Igjen	182.
Udgik efter Examen	6.	
		176.
Ved Optagelsesprøven indkom	28.	

Tilsammen 204.

med hvilket Antal Skolen begyndte sin Virksomhed i Skoleaaret 1873—74.

I Aarets Løb indmeldtes 1, saa at Elevantallet i 1873—74 var. 205.

I Aarets Udløb udmeldtes 22

døde 2

dimitterede 12

og udmeldtes efter Ex-

amen 7 43.

Igjen 162.

Ved Optagelsesprøven indkom 26.

Tilsammen 188, med

hvilket Antal Skolen begyndte sin Virksomhed i Skoleaaret 1874—75.

I Aarets Løb indmeldtes 3, saa at Elevantallet blev 191; af disse ere i Aarets Løb 1 død og 6 udmeldte, saa at dette ved Skoleaarets Slutning udgjorde 184.

Paa Skolens forskjellige Classer er Antallet fordelt saaledes:

A. i Latinskolen:

7de Classe	11
6te Do.	14
5te Do.	10 = 35

B. i Middelskolen:

Classe VI	13
Do. V	25
Do. IV	26
Do. III	29
Do. II	32
Do. I	24 = 149
	<u>184</u>

III.

Skolens Omordning overensstemmende med den nye Skolelov af 17de Juni 1869 er nu skreden saa vidt frem, at i det forløbne Skoleaar har Middelskolens 6 Classer været i Gang. Fra Begyndelsen af Skoleaaret 1875—76 vil 1 Latin- og 1 Realgymnasialklasse træde i Virksomhed, hvorimod Latinskolens 5te Classe ophører.

Hvad der nu i det nu udløbende Skoleaar er blevet læst og gennemgaaet i de forskjellige Fag i hver af Skolens Afdelinger og Classer, vil erfares af følgende Oversigt.

A. Latinskolen.

1. I Latin.

5te Classe (8 Timer). Cicero pro lege Manilia, pro Deiotaro, Cato major. Ovid efter Voss og Richters Udgave, Niobe og Aarstiderne, 1 Time ugentlig til Grammatik i 1ste og en Del af 2det Halvaar, 1 til skriftlige Arbeider.

6te Classe (9 Timer). 2den og 4de Bog af Livius, 2den og 3die Bog af Virgils Aeneide ere gennemgaaede statariske og repeterede. 1 Time ugentlig cursorisk Oversættelse efter Cæsar de bello Gallico (7de Bog); i 2det Halvaar istedet derfor undertiden en skriftlig Extemporaloversættelse. 1 Hjemmeoversættelse hver Uge. I 1ste Halvaar 1 Stil hveranden Uge. Madvigs Grammatik i det Væsentlige repeteret.

7de Classe (7 Timer). Tacitus's Agricola, Ciceros Cato major og Lælius, 900 Vers af Horats's Oder og 500 Vers af hans Epistler; cursorisk: Livius's 31te Bog og 10 Capitler af 32te. Repetition til Examen artium. Boyesens Antiquiteter indtil Privatlivet. Det Væsentligste af den romerske Literaturhistorie meddelt gennem mundtlige Foredrag. 1 Hjemmeoversættelse hver Uge og 1 extemporal Oversættelse hver anden Uge.

2. I Græsk.

- 5te Classe (5 Timer). Odysseens 5te, 6te og 7de Bog, af Herodots 7de Bog 15 Capitler.
- 6te Classe (5 Timer). Odysseens 7de Bog, Herodot 6te Bog, Platon hvad der i Thriges Udvalg er optaget af „Staten“.
- 7de Classe (5 Timer). Hvad der i Thriges Udgave er optaget af Euthyphron, Demosthenes 1ste philippiske Tale, Sophocles Kong Oedip og repeteret, hvad der oplægges til Examen artium.

3. I Norsk.

- 5te Classe (2 Timer). Læst af Borgens Veiledning i Modersmaalet „Om Troper og Figurer,“ samt udvalgte Stykker i Lassens Læsebog og lidt Svensk. Af og til Declamation; Stile af beskrivende og lettere ræsonnerende Indhold.
- 6te Classe (3 Timer). Forskjellige Stykker af Lassens Læsebog; Oehlenschlägers „Aladdin og St. Hansaftenspil;“ Baggesens Nouredin til Aladdin. Ibsens „De Unges Forbund og Kongsemnerne.“ Literaturhistorie mundtlig foredraget. Stile af beskrivende og let abstract Indhold i Regelen hver 14de Dag.
- 7de Classe (3 Timer). Af Lassens Læsebog udvalgte Stykker. Desuden gennemgaaet i Forbindelse med dertil hørende Literaturhistorie:

Oehenschlägers „St. Hansaftenspil“, Ibsens „Per Gynt“, Bjørnsons „En Fallit“, Paludan Müllers „Adam Homo“, tilligemed enkelte af Hauch's æsthetiske Afhandlinger og af Welhavens literærhistoriske Fremstillinger (Ewald og de norske Digtere).

Følgende Stilopgaver ere givne: 1) hvad gjør Bogtrykkerkunstens Opdagelse til en verdenshistorisk Begivenhed? 2) *Vitam non accipimus brevem, sed facimus*; 3) om Folkefesters Oprindelse og deres Betydning for det nationale Liv. 4) hvilke vare de Hindringer, der traadte Romerne hemmende i Veien under deres Forsøg paa at undertvinge Germanien. 5) Rom to Gange Verdens Beherskerinde. 6) en national Scenes Betydning, 7) hvorfor er Aandsfortrin uden sædelig Dannelse uden alt Værd. 8) *Ex sapientia libertas* (paa Skolens Fane) 9) Ludvig den 14des Tidsalder; 10) for hvilke Farer udsætter Mennesket sig ved en ensidig og ubetænksom Hengivelse i Fantasiens Magt; 11) hvilken Indflydelse har Englands geografiske Beliggenhed havt paa dets Historie, 12) hvori bestaar Characterens Selvstændighed, til hvilke Mangler i Characteren danner den en Modsætning, og til hvilke Feil kan den udarte, 13) hvorfor er den romerske Republiks Overgang til Monarchi en historisk Nødvendighed, 14) Udvikling af Begrebet „Ære“ samt

om Forskjellen mellem Ærekhærhed og Ærgjerrighed, 15) ufortjent Ros og ufortjent Daddel — hvad er værst at bære, 16) hvoraf kommer det, at Folk ere aldrig mere paastaaelige end naar de have Uret, 17) Athens politiske Stilling og sociale Forhold i Tidsrummet efter den nikiæske Fred til Toget til Sicilien, 18) hvori bestaar Vanskelighederne ved ret at bedømme Andres Handlinger. — Hertil tvende Opgaver ved Hovedexamen.

4. I Tydsk.

5te Classe (2 Timer). I Løkkes Læsebog 1ste Afdeling: fra Pag. 173 til Pag. 193; af 2den Afdeling: fra Pag. 9 til Pag. 25; Pag. 99 til Pag. 107. Hjemmestile og lette extemporale Stile til Indøvelse af Grammatiken.

6te Classe (1 Time). Schiller: „Das Lied von der Glocke“ og Goethe: „Herman und Dorothea.“ Af og til lettere extemporale Stile.

7de Classe (1 Time). Goethes Götz von Berlichingen. Af og til Extemporalstile og mundtlig Extemporeren. I sidste Halvaar Grammatiken repeteret.

5. I Fransk.

5te Classe (3 Timer). Aalholms Læsebog (3die Udg.) Side 175—188 og Side 211—242 samt

nogle poetiske Stykker. Formlæren repeteret i Sammenhæng og de vigtigste Regler indøvede leilighedsvis efter Ingerslevs Grammatik.

6te Classe (2 Timer). Omtrent 50 Blade i Sicks franske Læsebog 3die Afdeling.

7de Classe (2 Timer). Omtrent 80 Blade af Sicks franske Læsebog 3die Afdeling. Ingerslevs Grammatik repeteret. Mundtlige Øvelser i at oversætte til Fransk efter Arlaud's franske Stiløvelser.

6. I Religion.

5te Classe (2 Timer). Af Kurtz's Bibelhistorie, det nye Testament til „Apostlernes Gjerninger,“ af Nissens Kirkehistorie til pag. 57 eller Hierarchiets Befæstelse i Norge, af Pontoppidans Forklaring Indledningen til Budene samt det første og de 2 sidste Bud tilligemed de tre Troesartikler og Indledningen dertil.

6te Classe (3 Timer). Johannes's Evangelium paa Græsk, af Pontoppidans Forklaring Indledningen til Budene tilligemed det første og de to sidste Bud, de tre Troesartikler og Indledningen dertil, af Kurtz's Bibelhistorie hele det nye Testament, af Nissens Kirkehistorie til Pag. 96 eller Reformationens Udbredelse.

7de Classe (3 Timer). Af det græske Testament

Johannes's Evangelium med Vogt's Forklaring, Kurtz's Bibelhistorie, Nissens Kirkehistorie, det vigtigste af Kurtz's Lærebog og Pontoppidans Forklaring.

7. I Historie.

5te Classe (2 Timer). Af L. K. Daa's Oldtidens Historie fra de puniske Krige til Enden; af Daa's Middelalderens Historie fra Begyndelsen til Frankrig under Capetingerne.

6te Classe (2 Timer). Daa's Middelalderens Historie fra Frankrig under Capetingerne til Enden og sammes nyere Historie fra Begyndelsen til de skandinaviske Rigers Historie efter 1660.

7de Classe (2 Timer). Fra de skandinaviske Rigers Historie efter 1660 indtil den franske Revolution; fra den franske Revolution til vore Dage efter Nissens Verdenshistorie, hvorhos hele Historien er repeteret.

8. I Geografi.

5te Classe (2 Timer). Læst fra Storbritanien og Ireland til Asien efter Geelmuydens Lærebog.

6te Classe (1 Time). Fra Tyrkiet til America samt Indledningen efter samme Bog.

7de Classe (1 Time). Samme Bog, America og Australien og repeteret det Hele.

9. I Mathematik.

5te Classe (4 Timer). Af Prof. Broch's Geometri fra 4de til 8de Bog; af Prof. Broch's Arithmetik fra Læren om Potentser til 2den Grads Ligninger.

6te Classe (4 Timer). I Arithmetik 4de og 5te Bog; i Geometri 6te, 7de og 8de Bog af nævnte Bøger.

7de Classe (4 Timer). De nævnte Lærebøger repeterede.

10. I Hebraisk.

6te Classe (2 Time). De 10 første Capitler af 1ste Mosebog.

7de Classe (2 Timer). De første 21 Capitler af 1ste Mosebog med Undtagelse af det 19de, tilligemed de første 10 Psalmer. Whittes hebraiske Grammatik.

11. I Engelsk.

6te Classe (3 Timer). Af Marryats: „Settlers in Canada,“ læst omtrent 150 Sider. Løkkes Formlære gennemgaaet. Jevnlig mundtlig Oversættelse fra Norsk til Engelsk efter Grüners Lærebog, hvor avanceret til Pag. 60.

7de Classe (2 Timer). Af Herrigs. „British classical authors“ er læst omtrent 50 Sider. Mundt-

lig Oversættelse fra Norsk til Engelsk mindst en halv Time ugentlig efter Grüners Lærebog.

B. Middelskolen.

Classe I.

Religion: Vogts lille Bibelhistorie og Kathechismens 5 Parter uden Luthers Forklaring. Psalmer til Høitiderne.

Norsk. a. Læsning: De to første Afdelinger af Jensens Læsebog samt enkelte Stykker af 3die Afdeling; de fleste Fortællinger mundtlig gjen-givne. Læst udenad 7 Prosa- og 20 Poesistykker.

b. Grammatik. Mundtlig indøvet Taledelene og Sætningsdelene dels uden, dels i Forbindelse med Analyse efter Læsebogen. Substantivernes, Verbernes og de personlige Pronominers Bøining.

c. Diktat og Afskrift.

Tydsk (kun i 2det Halvaar). Af Knudsens Elementær- og Læsebog læst til Side 33 (4de Udgave).

Historie. Eriksens Nordens Historie til Kalmarunionen i Forbindelse med mundtlige Fortællinger.

Geografi. Jordens Skikkelse, Størrelse og Bevægelse, Circler og Zoner, Oversigt over Land og Vand — Alt mundtligt ved Hjælp af Globus og Vægkart. Europas fysiske Geografi; Norge,

Sverige, Danmark, de britiske Øer, Holland, Belgien, Frankrige, Spanien, Portugal, Italien og Schweiz efter Geelmuydens Geografi for Begyndere.

Regning. De fire Regningsarter i ubenævnte og benævnte hele Tal med dertil hørende Tabeller. Hovedregning.

Skrivning. De smaa og de store Bogstaver, Sammenskrift.

Classe II.

Religion (3 Timer). Vogts større Bibelhistorie fra Begyndelsen indtil Ruths Bog. De 4 første Parter af Katechismen. Nogle Psalmer af Landstads Psalmebog ved de store Høitider.

Norsk (5 Timer). Læsning efter Jensens Læsebog tildels i Forbindelse med mundtlig Gjengivelse af det Læste; Fremsigelse af udenadlærte Stykker. Efter Løkkes „kort Omrids“ af Grammatiken det Væsentlige indtil § 64 læst og indøvet ved tilsvarende Exempler af Løkkes Exempelsamling. Skriftlige Øvelser: Dictat, Udskrift efter Bog, Gjengivelse af Historielectien og af mundtlig Fortælling.

Tydsk (5 Timer). Knudsens Elementær- og Læsebog. Repetition; som nyt Afsnit Pag. 28—72 (2den Udgave). Skriftlige Øvelser paa Skolen: Tabeller,

Oversættelse fra Norsk til Tydsk af forhen gennemgaaede Stykker, Udskrift efter Bog.

Historie (3 Timer). I Nissens og Daaes Lærebog i Verdenshistorien er læst fra Athens Velmagts-tid efter Perserkrigene til den store Folkevandring med Forbigaaelse af endel Afsnit.

Geografi (3 Timer). I Geelmuydens Geografi for Begyndere er læst Europa fra Tydskland med Forbigaaelse af enkelte Paragrafer, Asia, Africa, America til Befolkning.

Naturkundskab (2 Timer). Den generelle Del af Botaniken efter Sørensens Lærebog. Plantebeskrivelse.

Regning (4 Timer). Som Repetition Regning med hele Tal. De 4 Regningsarter med ubenævnt og benævnt Brøk. Nogen Tid anvendt til Hovedregning og praktiske Øvelser.

Classe III.

Religion (3 Timer). Vogts større Bibelhistorie, det gamle Testament fra Ruths Bog indtil Enden samt det nye Testament indtil § 127. Det Meste af Katechismen; 2den Part udførligere behandlet og dertil knyttet Gjennemgaaelse af Sententserne. Nogle Psalmer ved de store Høitider. Læsning i Bibelen i Forbindelse med

de gennemgaaede Pensa af Bibelhistorien; derhos gennemlæst Lidelseshistorien.

Norsk (5 Timer). 2 Timer ugentlig Læsning. 1 Time ugentlig Fremsigen af dels opgivne, dels selvvalgte poetiske Stykker. 1 Time ugentlig Grammatik (Løkkes Omrids). Mundtlig Analyse, 1 Time ugentlig skriftligt Arbejde — i første Halvaar Diktat med særlig Indøvelse af Interpunctionen — i andet Halvaar, efter endel forberedende Øvelser, lette Stile, væsentlig Gjengivelse af oplæste Fortællinger.

Tydsk (5 Timer). Knudsens tydske Læsebog (2den Udg.) fra „De relative Pronominer“ indtil S. 113 samt fra Side 128—174 med Forbigaaelse af enkelte Stykker. Formlæren repeteret saavidt muligt i Sammenhæng efter de i Læsebogen indeholdte grammatiske Regler. I sidste Halvaar 1 Stil ugentlig væsentlig efter Læsebogens 1ste Del.

Historie (5 Timer). I Nissens og Daaes Lærebog i Verdenshistorien er læst fra den jugurtinske Krig til Hendrik den Anden og hans Sønner i England.

Geografi (3 Timer). Læst i Geelmuydens Geografi for Begyndere fra Side 161 til Enden og fra Side 25 til 143.

Naturkundskab (2 Timer). En almindelig Ind-

ledning til Zoologien, samt Pattedyr og Fugle efter Siebkes Lærebog. Plantebeskrivelse.

Regning (4 Timer). De 4 Regningsarter med Brøk samt Indsættelse af Talværdier i Bogstavudtryk. Praktiske Opgaver, hvorunder enkelt og sammensat Reguladetri, Procentregning, Kjederegelen, Delingsregning og Blandingsregning — Alt ved Reduktion til Enheden. Hovedregning ved Siden af Tavleregning.

Geometrisk Tegning (2 Timer). En kortfattet Ledetraad er dicteret vedkommende den rette Linie, Cirkelen, Vinkler, Triangler, Parallelogramer og andre retliniede Figurer, hvorhos Eleverne har udført Constructioner med Blyant.

Classe IV.

Religion (2 Timer). Af Vogts større Bibelhistorie § 120—155 (Pag. 157—204); af Pontoppidans Forklaring Indledningen til Budene samt de tre første og de to sidste Bud, 1ste og 2den Troesartikel med Indledningen dertil.

Norsk (4 Timer). Løkkes Gramatik fra Side 15 til 42. Dictat med Indøvelse af Interpunctionslæren; Stile af fortællende og beskrivende Indhold. Læst udvalgte Stykker af Jensens Læsebog i Forbindelse med Analyse; hver Uge Declamation.

- Tydsk (3 Timer). Læst fra Side 35 til 62 af Løkkes tyske Læsestykker i Forbindelse med Analyse; repeteret hele Formlæren. Stile, dels dicerede, dels efter Aalholms Stiløvelser.
- Latin (7 Timer). P. Vos's Lærebog i Latin for Begyndere med Forbigaaelse af enkelte Stykker.
- Engelsk (6 Timer). 130 Sider af Hals's Læsebog. Det vigtigste af Grammatiken efter Løkke. Skriftlige Øvelser paa Skolen hver Uge.
- Historie (3 Timer). I Nissens og Daaes Lærebog i Verdenshistorie fra „Capetingerne i Frankrige til Frederik Wilhelm den Første af Preussen“ . Pag. 380.
- Geografi (3 Timer). Læst i Geelmuydens Lærebog for Middelskolen fra Side 27 til 105 og fra Side 135 til 187.
- Naturkundskab (2 Timer). I Zoologi efter Siebkes Lærebog Krybdyr og Fiske. Plantebeskrivelse.
- Arithmetik (4 Timer). Bonnevis Lærebog 1ste og 2den Bog. Praktiske Opgaver i Hjemmet og paa Skolen.
- Geometri (2 Timer). 1ste Halvaar: Konstruktioner med Tusk — 2det Halvaar: Efter Bonnevis Lærebog fra Begyndelsen indtil § 99.

Classe V.

- Religion (2 Timer). Vogts større Bibelhistorie

fra § 164 (Palmesøndag) indtil § 212 („Det hellige Land“). Oversigten over Brevenes Indhold dog i Udtog. Pontoppidans Forklaring (Sverdrups Bearbejdelse) fra Sp. 307 (Christi dobbelte Stand) indtil 5te Part. Nogle Psalmer ved de store Høitider.

Norsk (3 Timer). Løkkes Grammatik fra Side 68 til 86 og fra Side 108 til 137; Dictat med Indøvelse af Interpunctionslæren; Stile af fortællende og beskrivende Indhold. Læst udvalgte Stykker af Jensens Læsebog; af og til Declamation.

Tydsk (3 Timer). Løkkes Læsebog, 1ste Afdeling Pag. 88—150. Fire Hjemmestile om Maaneden; af og til lette Extemporalstile. Enkelte Dele af Syntaxen gennemgaaet; i 2det Halvaar Formlæren repeteret.

Latin (7 Timer). Af Cornelius Nepos: Themistocles, Aristides, Pausanias, Cimon, Lysander, Agesilaus, Pelopidas 1ste og 2den Bog af Cæsar de bello Gallico. Det væsentligste af Formlæren efter Schreiners Grammatik. 1 Hjemme- og 1 extemporal Stil om Ugen.

Engelsk (6 Timer). De 54 sidste Sider af Hals's Læsebog. 125 Sider af Autenrieths engl. Reader. Formlæren og Syntaxen gennemgaaet efter Løkkes Grammatik. 1 Stil ugentlig paa Skolen

efter Løkkes Stiløvelser (indtil de sammenhængende Stykker).

Fransk (3 Timer). Petersens Læsebog indtil Side 33. Det væsentligste af Formlæren efter Ingerslev.

Historie (2 Timer). I Nissens og Daaes Lærebog i Verdenshistorien fra Pag. 376 „Sverige kjøber Fred med sine Fiender“ til Enden og af Eriksens Nordens Historie Norge til Calmarunionen.

Geografi (1 Time). Efter Geelmuydens Lærebog „den fysiske Geografi“ i Sammenhæng.

Naturkundskab (3 Timer). Physik efter Christies Lærebog fra Begyndelsen til Varmen samt Lys- og Lydlæren.

Arithmetik (3 Timer). Efter Bonnevis Lærebog: Decimalbrøk, bestemte Ligninger med en og flere ubekjendte Størrelser, Proportioner, Potenser og Rodstørrelser (§§ 99—157).

Praktiske Opgaver.

Geometri (3 Timer). Bonnevis Lærebog: af 1ste Bog fra § 74, desuden 2den, 3die og 4de Bog. Praktiske Konstruktioner og Beregninger.

Classe VI.

Religion (2 Timer). Gjennemgaaet 5te Part af Forklaringen, hvorefter den hele Lærebog repeteret. Oversigt over Kirkeaaet. Vogts Bibel-

historie for Borger- og høiere Almueskoler repeteret. Nogle Psalmer ved de store Høitider. Norsk (3 Timer). Eriksens og Poulsens „Norsk Læsebog“, 3die Del, med dertil hørende Oplysninger om Forfatterne. Vigtigere Afsnit af den ældre og nyere Literaturhistorie er mundtlig blevne fremstillede. De vigtigste Partier af norsk Grammatik repeterede. To à tre Stile om Maaneden af fortællende, beskrivende og let abstract Indhold.

Tydsk (3 Timer). Løkkes Læsebog, 1ste Afd. Pag. 138—168; das Lied von der Glocke. 2den Afdeling Pag. 54—68. I sidste Halvaar ere Eleverne blevne øvede i mundtlig Extemporaloversættelse fra sammø Afdeling. Af Løkkes Grammatik er foruden Repetition af Formlæren de vigtigste Dele af Syntaxen gennemgaaede. 4 længere Stile om Maaneden og mundtlig Extemporeren.

Latin (7 Timer). 36 af Phædrus's Fabler, Ciceros 1ste og 3die catilinariske Tale, — Repetition til Afgangsexamen, — I Schreiners Grammatik Formlæren fuldstændig, og de vigtigste Regler af Syntaxen meddelte mundtlig eller ved Henvisninger. 1 Hjemme — og 1 extemporal Stil hver Uge.

Engelsk (5 Timer). 130 Sider af Auteurieths Læse-

bog. Det vigtigste af Grammatiken efter Løkke. Skriftlige Øvelser paa Skolen hver Uge. Fransk (3 Timer). 18 Blade af H. H. Petersens franske Læsebog. Ingerslevs Formlære repeteret.

Historie (3 Timer). Repeteret Nissens Verdenshistorie og Eriksens Nordens Historie.

Geografi (1 Time). Repeteret Geelmuydens Geografi for Begyndere og de skandinaviske Lande efter sammes Lærebog.

Naturkundskab (3 Timer). Physik efter Christies Lærebog, Botanik og Zoologi repeterede. Mineralogi efter Høiers Lærebog læst og repeteret.

Arithmetik (3 Timer). Efter Bonnevis Lærebog Logarithmer og Ligninger. Den hele Arithmetik repeteret.

Geometri (3 Timer). Efter Bonnevis Lærebog fra 4de Bog til Slutningen og det hele repeteret.

Om Dimission.

1873. Øverste Classe bestod af 11 Disciple, af disse blev 1 gjensiddende, og 1 udgik for at lade sig privat dimittere. De øvrige dimitteredes og erholdt samtlige Laud.

1874. Øverste Classe bestod af 12 Disciple, der samtlige dimitteredes, af disse erholdt 6 Laud og 6 Haud.

Dimitteret.	Navne.	Fødselsaar og Fødested.	Forældre.
1873	Michelsen, Edvard Johan	1. Decbr. 1856. Bergen.	Handelsmand Nils Michelsen og Hustru Ragnhilde Johannesen.
	Petersen, Nils Jacob	7. Febr. 1856. Bergen.	Kjøbmand Jacob Petersen og Hustru Christine født Nüsche.
	Jordan, Johan Jacob	29. Juni 1855. Bergen.	Adjunct Carl Henrik Jordan og Hustru Christine Margrete Jordan.
	Martens, Nicolai Johan	12. Oktbr. 1856. Bergen.	Kjøbmand Didrik Bergmann Martens og Hustru Sara Catharine født Schnelle.
	Lehmkuhl, Christopher Diederich	29. Juni 1855. Bergen.	Kjøbmand Joachim Ehrenreich Lehmkuhl og Hustru Juliane Sofie født Hammer.
	Cappelen, Johan Christian Severin	25. Januar 1855 Nordfjord.	Districtslæge Johan Nicolai Cappelen og Hustru Elisabeth Brunchorst Cappelen.
	Irgens, Johan Daniel	28. Juli 1856. Bergen.	Skoleinspectør Ole Irgens og Hustru Helene Dorothea født Vedeler.
	Holtermann, Svend Ruud	29. April 1854. Lindaas.	Resid. Capellan Eiler Hagerup Holtermann og Hustru Anna Andrine født Ruud.

Indsat i Skolen.	Skoletid.	Hovedkarakter.		Embedsstudier.
		Skolens Afgangs-examen.	Artium.	
1. Juli 1868 3die Cl.	5 Aar.	13 ₅ / ₉	17 ₁₂ l.	Stud. theol.
1. Juli 1866 1ste Cl.	7 Aar.	17 ₅ / ₉	17 ₁₁ l.	Stud. juris.
1. Juli 1865 1ste Cl.	8 Aar.	26 ₅ / ₁₂	25 ₁₂ l.	Stud. juris.
1. Juli 1866 1ste Cl.	7 Aar.	24 ₅ / ₁₁	21 ₁₂ l.	Stud. phil.
1. Juli 1865 1ste Cl.	8 Aar.	28 ₁₂	27 ₁₂ l.	Opgivet Studierne.
1. Juli 1866 2den Cl.	7 Aar.	28 ₅ / ₁₂	28 ₁₂ l.	Stud. med.
1. Juli 1866 1ste Cl.	7 Aar.	26 ₁₁	21 ₁₁ l.	Stud. med.
10. Oktbr. 1870 5te Cl.	3 Aar.	31 ₅ / ₁₁	23 ₁₁ l.	Stud. med.

Demitteret.	Navne.	Fødselsaar og Fødested.	Forældre.
1873	Grieg, Johannes Stephanus Irgens	22: Septbr. 1856 Bergen.	Skolelærer James Grieg og Hustru So- fie Dechezaulx født Irgens.
1874	Holtermann, Nicolai	9. Novbr. 1856. Bergen.	Kjøbmand Lorents Holtermann og Hustru Anna D. Rytter født Kielland.
	Bugge, Ferdinand Storjohann	6. Juli 1857 Bergen.	Kjøbmand Fredrik Bugge og Hustru Sofie født Storjohann.
	Olsen, Johann Bjerck	1. Oktbr. 1855 Buksnes.	Lensmand Carl Ma- thias og Hustru Elen Debora født Bjerch.
	Tornøe, Herkules	27. Febr. 1856 Skonevig.	Udskiftningsmand Casper Christian Torn- øe og Hustru Dorthea Sofie Sundt Tornøe født Bull.
	Marstrander, Frederik	10. Oktbr. 1856 Bergen	Kjøbmand Fredrik Marstrander og Hustru Henrikke Margrethe født Meyer.
	Andersen, Anker Johan	7. Oktbr. 1857 Bergen.	Snedkermester An- ders Andersen og Hustru Else Elisa Garmann.
	Vedeler, Chri- stopher	17. Juli 1856 Bergen.	Kjøbmand Bernt Ve- deler og Hustru Divert født Wesenberg.

Indsat i Skolen.	Skoletid.	Hovedkarakter.		Embedsstudier.
		Skolens Afgangs- examen.	Artium.	
1. Juli. 1866 1ste Cl.	7 Aar.	34 _{,5} / ₁₂	25 _{,12} l.	Stud. juris.
1. Juli 1866 1ste Cl.	8 Aar.	20 _{,5} / ₁₂	19 _{,12} l.	
1. Juli 1867 1ste Cl.	7 Aar.	22/ ₁₂	19 _{,12} l.	
1. Juli 1868 2den Cl.	6 Aar.	22/ ₁₂	22 _{,12} l.	
1. Juli 1868 3die Cl.	6 Aar.	24 _{,11}	24 _{,11} l.	
1. Juli 1867 1ste Cl.	7 Aar.	27 _{,5} / ₁₂	25 _{,12} l.	
1. Juli 1867 1ste Cl.	7 Aar.	28 _{,5} / ₁₂	28 _{,12} l.	
1. Juli 1866 1ste Cl.	8 Aar.	29 _{,12}	32 _{,12} h.	

Demitteret.	Navne.	Fødselsaar og Fødested.	Forældre.
	Bjørset, Hans	26. Septbr. 1866 Bergen.	Overlærer Carl An- naeus Bjørset og Hustru Cornelia Eve- line født Soelberg.
	Beyer, Anton Elvin	12. Oktbr. 1866 Bergen.	Bankbogholder Hans Anton Beyer og Hu- stru Ellertine født Vedeler.
	Meyer, Christen Kahrs	30. Septbr. 1856 Bergen.	Kjøbmand Jacob Chri- stopher Meyer og Hu- stru Engelche Kruse.
	Gran, Gerhard von der Lippe	9. Decbr. 1856 Bergen.	Consul Christen Kna- genhjem Gran og Hustru Constance født Mowinckel
	Eilertsen, Niels Trap	5. April 1857 Bergen.	Overretssagfører Niels Røyem Eilertsen og Hustru Henrikke Margrete Schram

Indsat i Skolen.	Skoletid.	Hovedkarakter.		Embedsstudier.
		Skolens Afgangs-examen.	Artium.	
1. Juli 1866 1ste Cl.	8 Aar.	29 $\frac{1}{11}$	28 $\frac{1}{11}$ h.	
1. Juli 1866 1ste Cl.	8 Aar.	33 $\frac{5}{12}$	36 $\frac{1}{12}$ h.	
1. Juli 1866 1ste Cl.	8 Aar.	34 $\frac{1}{12}$	32 $\frac{1}{12}$ h.	
1. Juli 1867 1ste Cl.	7 Aar.	34 $\frac{5}{12}$	33 $\frac{1}{12}$ h.	
1. Juli 1867 1ste Cl.	7 Aar.	33 $\frac{1}{11}$	29 $\frac{1}{11}$ h.	Død 1875.

Midlertidigt Reglement
for
Middelskolernes Afgangsexamen,
approberet ved kongelig Resolution af 20de April 1872.

§ 1.

Aarsexamen for Middelskolens øverste Classe er tillige denne Skoles Afgangsexamen.

Ved denne have Examinanderne dels skriftlig dels mundtlig at gjøre Rede for de Kundskaber og Færdigheder, som ifølge Lov af 17de Juni 1869 og den af de høiere Skolers Overbestyrelse i Henhold til samme Lov anordnede Undervisningsplan ere Maalet for Middelskolens Undervisning. De have derhos Adgang til at blive examinerede i de valgfrie Fag.

§ 2.

Disciple af en offentlig Skole ere, naar de have fuldendt dens Kursus, uden nogen Anmeldelse berettigede til at fremstille sig til Skolens Afgangsexamen.

Privatister, som ønske at underkaste sig Afgangsexamen ved en Middelskole, maa være anmeldte for Skolens Rector to Maaneder, førend Examen skal begynde. Dog behøver i indeværende Aar

Anmeldelse kun at ske to Uger før Examen. Som Privatist betragtes enhver, som i sidste Skoleaar ikke har været Discipel af en til at afholde Middelskolens Afgangsexamen berettiget Skole. En af en saadan Skole i Skoleaarets Løb udgaaen Discipel kan kun med Samtykke af Skolernes Overbestyrelse stedes til en Middelskoles Afgangsexamen.

For at en Anmeldt skal kunne stedes til Examen, maa han have fremlagt for Skolens Rector:

1. Attest, som viser, at han har fyldt sit 14de Aar.
2. Vidnesbyrd om, at hans Sæder ere ufordærvede; hvis han tidligere har været Discipel af nogen offentlig eller anden til at afholde Middelskolens Afgangsexamen berettiget Skole, kræves Vidnesbyrd fra samme.
3. Forsaavidt han er under 18 Aar gammel, Vidnesbyrd fra en Mand, der i den senere Tid har ledet eller væsentlig deltaget i hans Undervisning, om at han er i Besiddelse af den fornødne Udvikling og Modenhed.
4. Kvitternig fra Skolens Kasserer for at have erlagt det i Lov af 17de Juni 1869 § 56 bestemte Gebyr.

Hvis der melder sig et saa stort Antal, at Skolen ikke kan udføre deres Examination i den foreskrevne Tid, gjør Rector strax ved Anmeldelsesterminens Udløb Indberetning derom til Skolernes

Overbestyrelse, som enten henviser de sidst Anmeldte til andre Skoler eller beskikker Hjælpeexaminatorer.

§ 3.

Afgangsexamen skal, saafremt Skolernes Overbestyrelse ikke anderledes har bestemt, begynde den 15de Juni eller, hvis denne falder paa en lovbestemt Feriedag, da paa første Skoledag derefter; den skal afsluttes senest samtidig med den øvrige Skoles Examen.

Rector fastsætter, i hvilken Orden og paa hvilke Dage der skal examineres i de forskjellige Fag, forsaavidt Overbestyrelsen ikke derom har meddelt fornødne Forskrifter.

§ 4.

Ved Middelskolens Afgangsexamen gives følgende skriftlige Opgaver:

1. En Opgave i Modersmaalet.
2. En tydsk Stil.
3. En latinsk Stil for Latinlinien og en engelsk Stil for Engelsklinien.
4. Nogle Opgaver i Tal- og Bogstavregniug samt Konstruktionstegning.

Ved de under No. 2 og 3 omhandlede Besvarelser kan Ordbog benyttes og ved den latinske Stil tillige Grammatik. Kun de Ordbøger og Grammatiker, som af Skolernes Overbestyrelse ere aner-

kjendte som hensigtsmæssige til denne Anvendelse, kunne tillades benyttede. Til hver Besvarelse tilstaaes en Tid af indtil 4 Timer.

Hvis der fra Overbestyrelsen er tilstillet Skolen Opgave i noget Fag, aabnes den ved Examens Begyndelse paa den for Faget bestemte Dag i Overvær af to Lærere.

Naar Opgave ikke er tilstillet fra Overbestyrelsen, vælges den af Rector efter Forslag fra Læreren i Faget og en eller flere Censorer.

§ 5.

Tilsynet med Examinanderne under den skiftlige Examen føres, forsaavidt Overbestyrelsen ikke har givet de derom fornødne Forskrifter, paa den Maade, som Skolens Rector bestemmer.

Enhver af de skriftlige Besvarelser bedømmes af Læreren i Faget og mindst en Censor, som vælges af Rector helst blandt Skolens øvrige Lærere.

Er Censor tilforordnet af Overbestyrelsen eller Skolens Rector selv censurerer, behøver man ikke at tilkalde en anden Censor.

§ 6.

For at bestaa ved den skriftlige Prøve kræves, at der ikke for noget af de skriftlige Arbejder gives en Charakter, der er under Temmelig godt (4). Dog kan man bestaa med Maadeligt (5) for en af Opgaverne under No. 2, 3 eller 4, naar Middeltallet

af Charaktererne for de tre øvrige Besvarelser er mindst rent Godt (3,0).

De Examinander, der erholde ringere Charakterer, have ikke Adgang til den mundtlige Prøve.

§ 7.

Ved den mundtlige Prøve examineres i følgende Fag:

Religion,
Modersmaal,
Latin eller Engelsk,
Tydsk,
Historie,
Geografi,
Naturkundskab,
Regning og Geometri.

Derhos have Examinanderne Adgang til at fordre sig examinerede i Fransk og i den i Undervisningsplanen som valgfri betegnede Del af Naturkundskaben. Naar denne Del af Faget medtages, gives to Charakterer i Naturkundskab, en i Naturlære og en i Naturhistorie.

Ved enhver Examination skal der være mindst 1 Censor.

§ 8.

Examinanderne af Latinlinien skulle udarbejde en og Examinanderne af Engelsklinien to Prøvetegninger. Disse kunne, hvis Skolens Rector finder det

hensigtsmæssigt, udføres før Begyndelsen af den skriftlige Prøve. Derhos skulle Examinanderne af Engelsklinien fremlægge til Bedømmelse de i det sidste Aar udførte Tegninger, der for Privatisternes Vedkommende maa være forsynede med Vidnesbyrd om, at de ere udførte af dem selv. Charakteren for disse Arbejder slaaes sammen med Charaktererne for Prøvetegningerne til en Eællescharakter for Tegning, der medtages ved Beregningen af Hovedcharakteren.

Den Charakter, som gives Examinander af Latinlinien for Prøvetegningen, opføres paa Charakterlisten, men uden at tages med ved Beregningen af Hovedcharakteren.

Enhver Examinand skal udarbejde en Prøveskrift. For denne sammenholdt med Skriften i de øvrige indleverede Examensarbejder gives ham en Charakter, som tages med ved Beregningen af Hovedcharakteren.

§ 9.

Charaktererne betegnes og Hovedcharaktererne beregnes paa den nu brugelige Maade. For at bestaa Prøven kræves, at Hovedcharakteren ikke er under $3\frac{1}{4}$, og at ingen af Specialcharaktererne for Sprog eller Videnskaber er under Maadeligt. Dog har en Examinand, der har faaet Slet i et Fag, naar hans Hovedcharakter er mindst rent Godt, Adgang til

inden et halvt Aars Forløb at fremstille sig til fornyet Prøve i dette Fag. Hvis han ved denne Prøve opnaar mindst Charakteren Godt, er han berettiget til at erholde Modenhedsvidnesbyrd.

§ 10.

Middelskolernes Rektorer indsende Beretning om Prøvens Udfald til Skolernes Overbestyrelse.

§ 11.

Ovenstaaende Bestemmelser blive ved kommunale og private Skoler, som Kongen har tilstaaet Ret til at afholde Afgangsexamen med samme Virkning som offentlige Middelskoler, at anvende med de Modifikationer, som Skolernes Overbestyrelse maatte bestemme.

A f

Midlertidigt Reglement

for

den ved Lov af 17de Juni 1869

anordnede

E x a m e n a r t i u m

approberet ved Kongl. Resolution
af 5te Mai 1875.

§ 2.

Enhver, som agter at fremstille sig til Examen artium, skal være anmeldt for det akademiske Collegium inden den 1ste Mai.

Anmeldelserne skulle være ledsagede af:

1. Daabsattest eller Attest fra vedkommende kirkelige Samfunds Forstander eller fra en anden paalidelig Mand om Candidatens Navn og Alder og hans Forældres Navne.
2. Vidnesbyrd om Candidatens sædelige Forhold, udstedt af vedkommende Skole eller Præst.
3. Angivelse af de af ham gennemgaaede Pensa i de forskjellige Sprog og Videnskaber, af de ved hans Undervisning i disse Fag benyttede Lære-

bøger, af de ikkeobligatoriske Fag eller Dele af Fag, hvori han ønsker at blive examineret, samt, forsaavidt han anmeldes til den classiske Examen artium, af det Pensum i Latin, som han har angivet ved Middelskolens Afgangsexamen.

Forsaavidt han efter Lovens § 5 behøver særlig Tilladelse af Overbestyrelsen for at kunne examineres i de ikke-obligatoriske Fag, maa Overbestyrelsens Resolution herom medfølge Anmeldelsen.

4. De, der fremstille sig til Realartium, have desuden at vedlægge mindst 16 Prøvearbejder i Tegning, hvoraf 5 i Frihaandstegning, 1 i Karttegning og Resten i geometrisk Tegning og Constructionstegning, de sidste repræsenterende de forskjellige Trin af den for Realgymnasiet foreskrevne Undervisning i dette Fag. Disse Prøvearbejder maa være forsynede med vedkommende Lærers Bevidnelse om, at de ere udførte af Candidaten.
5. For dem, der ikke anmeldes fra et offentligt Gymnasium, Vidnesbyrd om bestaaet Afgangsexamen ved en offentlig eller til at afholdesamme berettiget communal eller privat Middelskole.

De, der efterat have bestaaet Middelskolens Afgangsexamen paa Engelsklinien ville tage classisk Examen artium, skulle herom gjøre Anmeldelse.

Candidater, der ikke have taget Middelskolens Afgangs-Examen førend de anmelde sig til Examen artium, kunne dog tilstedes Adgang til samme, naar de præstere Vidnerbyrd for aflagt Middelskoleexamen, forinden Examen artiums Begyndelse.

Dispensation fra Bestemmelsen om bestaaet Middelskoleexamen kan gives af Kongen efter Andragende, indsendt gjennem det academiske Collegium. Dispensationen maa i saa Fald vedlægges Anmeldelsen.

Candidater, der fremstille sig til Examen artium, før de have fyldt det 17de Aar, maa ved Anmeldelsen vedlægge Vidnesbyrd om, at de have erhvervet den i Loven krævede Tilladelse dertil.

De, som efter at have taget den ene Examen artium ønske at tage den lovbefalede Tillægsprøve for den anden, have derom at indsende Anmeldelse inden den skriftlige Examens Begyndelse, bilagt med den for den absolverede Examen udstedte Characterseddel.

Hvis der er nogen særskilt Egenskab eller Omstændighed, hvortil der ved Prøven ønskes taget og kan tages Hensyn, bør dette oplyses i Forbindelse med Anmeldelsen.

§ 3.

Enhver Candidat, med Undtagelse af dem, der blot anmelde sig til Tillægsprøven, maa før Examens

Begyndelse præstere Qvittering for at have betalt det lovbefaledede Gebyhr af 10 Spd., eller Vidnesbyrd fra vedkommende Rector om, at han ifølge Loven er berettiget til at fritages for dette Gebyhr.

§ 15.

For de skriftlige og mundtlige Prøver gives følgende særskilte Charakterer:

A. Ved den classiske Examen artium for

1. Modersmaalet.
2. Oversættelse fra Latin.
3. Mathematik, skriftlig Prøve.
4. Religion.
5. Oldnorsk.
- 6—7. Latin (2 Charakterer).
- 8—9. Græsk (2 Charakterer).
10. Fransk eller Engelsk.
11. Historie.
12. Mathematik, mundtlig Prøve.

B. Ved Realartium for

1. Modersmaalet.
2. Engelsk Stil.
3. Mathematik, skriftlig Prøve.
4. Physik, skriftlig Prøve.
5. Religion.
6. Oldnorsk.
7. Engelsk.
8. Fransk.

9. Historie.
10. Geografi.
11. Mathematik, mundtlig Prøve.
12. Naturvidenskaber.

Desuden gives ved den classiske Examen artium særskilte Charakterer baade for Fransk og Engelsk, forsaavidt Candidaten har opgivet begge Fag, og ved begge Examener særskilte Charakterer for de Fag eller Dele af Fag, hvori Candidaten bliver examineret efter særlig Tilladelse af Overbestyrelsen for det høiere Undervisningsvæsen. Charaktererne udtrykkes med Udmærket godt, Meget godt, Godt, Temmelig godt, Maadeligt eller Slet og have en Talværdi af respektive 1, 2, 3, 4, 5, 6.

De to Charakterer, som ved den classiske Examen artium skulle gives for hvert af Fagene Latin (mundtlig) og Græsk beregnes begge efter Candidatens Totalkundskab i vedkommende Fag. Hvis denne efter Middeltallet af de af Examinator og Censor givne Charakterer findes at svare nærmest til en hel Charakter, bliver denne saaledes at regne dobbelt. Hvis Middeltallet falder nærmere ved Mediet mellem to Charakterer, bliver den ene af de to Charakterer den næst høiere og den anden den næst lavere.

§ 16.

Den, som ved nogen af de skriftlige Prøver

erholder Charakteren Maadeligt eller Slet, ansees umoden til at optages som academisk Borger og underrettes privat om, at han for denne Gang ikke kan stedes til mundtlig Prøve.

Ved den classiske Examen artium udelukker dog Charakteren Maadeligt for den skriftlige Prøve i Mathematik ikke fra Adgang til den mundtlige Prøve, dersom Middeltallet af Charaktererne for de to andre skriftlige Prøver ikke er over $3\frac{1}{2}$. Det samme gjælder om Charakteren Maadeligt for den skriftlige Prøve i Physik ved Realartium, dersom Candidaten for den skriftlige Prøve i Mathematik har faaet Godt eller bedre Charakter.

Den, som for noget af de obligatoriske Fag ved den mundtlige Prøve erholder Charakteren Slet, kan ikke opnaa academisk Borgerret, før han ved en fornyet Prøve i dette Fag har erhvervet sig en bedre Charakter.

§ 17.

Af de enhver Candidat tildelte Specialcharakterer uddrages Hovedcharakteren saaledes, at naar Middeltallet af Charaktererne er $1,50$ eller mindre, bliver Hovedcharakteren *Laudabilis præ ceteris* (ved den classiske Examen artium) eller Udmærket godt (ved Realartium). Er det over $1,50$, men ikke over $2,50$, bliver den *Laudabilis* eller Meget godt. Er det over $2,50$, men ikke over $3,25$, bliver den

Haud illaudabilis eller Godt. Er det over 3,₂₅, men ikke over 3,₇₅, bliver det Non contemnendus eller Temmelig godt. Er det over 3,₇₅, eller har Candidaten for 3 af de obligatoriske mundtlige Fag erholdt Charakteren Slet, ansees han umoden til academisk Borgerret. Ingen kan erholde Hovedcharakteren Laudabilis præ ceteris eller Udmærket godt, som blandt sine Specialcharakterer har Godt for mere end et Fag eller som har nogen Specialcharakter under Godt.

Om Charaktererne for de Fag eller Dele af Fag, hvortil Candidaten bliver examineret efter den særlig meddelte Tilladelse, skulle medregnes ved Bestemmelser af Hovedcharakteren, afhænger af den for hvert enkelt Tilfælde ved Tilladelsen givne Bestemmelse.

**Extrakt af Skolens Regnskab for
Aaret 1874.**

	Indtægt.	Spd.	Skill.
1. Renter af udestaaende Capitaler	6027.		64
2. Andre Renter	197.		72½
3. Jordegodsindtægter	1379.		39½
4. Faste aarlige Indtægter	297.		34
5. Skole- og Indskrivningspenge . .	5491.		105
6. Andre Indtægter	734.		47½
		<u>14128.</u>	<u>2½</u>

	Udgift.	Spd.	Skil.
1. Lønninger	9660.		33
2. Pensioner og Vartpenge	698.		„
3. Bibliotheket og andre Læremidler	307.		77
4. Fripladse	741.		„
5. Reparationer og Vedligeholdelses- udgifter	204.		93
6. Skatter og Afgifter og Forsikring	357.		95
7. Lys og Brænde	325.		10
8 Tryknings- og Avertissementsom- kostninger	121.		43
9. Blandede og tilfældige Udgifter .	218.		84
		<u>12634.</u>	<u>75</u>

Skolens Formue foruden dens Bygninger, Bibli-
otheket og Inventarium var den 31te December 1874
129127 Spd. 76½ β
hvoraf udlaant 123512 — 49 „

Skolen har at beklage Tabet af sin flereaarige Bestyrer Rector Ivar Christian Sommerschild Geelmuyden, der efter en kort, men smertefuld Sygdom bortkaldtes ved Døden den 21de Mai 1875. Han aabenbarede under sin Virksomhed ved Skolen sine noksom ellers overalt anerkjendte ualmindelige Kundskaber, forenede med stor Lærerdygtighed og Interesse for Skolens Gjerning, hvorhos han i sin Omgang saavel med Lærerne som med Eleverne fremtraadte overalt paa den ham egne humane Maade, der for bestandig vandt ham begges oprigtige Hengivenhed, medens han paa den anden Side overholdt den Disciplin og Orden paa Skolen, uden hvilken alt Arbeide der er forgjeves.

Ivar Christian Sommerschild Geelmuyden er født i Throndhjem den 8de April 1819 af Forældrene Mægler Hans Geelmuyden og Christence Henriette Sommerschild, indsattes i en Alder af 13 Aar i den da oprettede Middelsskole i Molde, optoges i 1835 i Throndhjems Kathedralskoles øverste Classe, hvorfra han efter et under den derværende Skoleordning ualmindeligt kort Ophold af kun 2 Aar dimitteredes til Universitetet, hvor han absolverede Examen artium med Laud. præ. ceter. Han studerede først nogen Tid Theologi, ombyttede derpaa dette Fag

med Philologien, som han for en Del studerede under Prof. Madvigs Veiledning i Kjøbenhavn, tog 1844 phil. Embedsexamen med Laud. Allerede i sine sidste Studenterdage virkede han som Lærer ved den da oprettede „Nissens Skole.“ I 1850 den 4de Juni indgik han Ægteskab med Frøken Martine Christiane Judithe født Voss. I 1852 udnævntes han til Overlærer ved Fredrikshalds Skole, hvorfra han i 1862 forflyttedes til Bergen som Rector ved Kathedralskolen efter Rector Holmboes Afsked. Paa begge disse Steder blev han benyttet i vedkommende Communers Tjeneste og var i Bergen Ordfører i Formandskabet 1863—1867 og 1873 til sin Død. Fra begge Steder valgtes han til Stortingrepræsentant, fra Fredrikshald 1857 og 1858, fra Bergen fra 1865 af. Hans literære Virksomhed var især rettet paa Udgivelse af geografiske Skolebøger, derhos har han udgivet engelsk-norsk Lexicon og endelig har han oversat Livius, men hvoraf dog kun de 2 første Bøger ere udkomne. Han efterlader Enke og 4 Børn.

Opgaver

ved

Middelskolens Afgangsexamen.

1. Norsk.

En stor Lykke bringer ikke altid Velsignelse.
(I Form af en Fortælling).

2. Latinsk Stil.

Under Tullus Hostilius's Regjering opstod en Krig mellem Romere og Albanere, ved hvilken begge Parter lede megen Skade. Da engang begge Hære stode opstillede til Slag, foreslog Albanernes Anfører Mettius for den romerske Konge, at Striden skulde bilægges uden megen Blodsudgydelse ved en Kamp af (nogle) faa. Da denne mente, at det var hans Pligt saameget som muligt at skaane sine Medborgeres Liv, billigede han Forslaget. Han bevægede derfor (nogle) Trillingbrødre, som tilfældigvis fandtes i den romerske Hær, til at de skulde paa-tage sig denne Kamp med Trillingbrødre fra Alba. Hine hed Horatierne, disse Curiatierne. Kampen blev ført i Paasyn af begge Hære med saa stor Forbittrelse, at af de seks Ynglinger kun en blev tilbage, og han endog var saaret. Derfor blev

ifølge Overenskomsten Albanerne underlagte Romernes Herredømme. Da siden Tullus Hostilius uden at frygte nogen Svig i en Krig med Naboerne begjærede Hjelp af Mettius, viste denne sig troløs og spildte Tiden med Nølen, tvivlraadig om, hvilke af de kjæmpende han skulde yde Hjelp.

3. Engelsk Stil.

Schakspillet siges at være opfundet af en Brahmin, ved Navn Sissa, for at more en tyraunisk Fyrste og forhindre ham fra at øve saa megen Grusomhed mod sine Undersaatter, idet det viste ham, at Kongen, skjønt den mægtigste Brikke i Spillet, ikke kan hverken angribe eller forsvare sig uden at ty til sine Bønders Hjelp. Fyrsten var henrykt over Spillet. Brahminen blev hentet og spurgt om, hvilken Belønning han forlangte for at have opfundet dette udmærkede Spil. Denne, som ønskede at give Fyrsten nok en Belærelse, sagde: „Naar De tæller, vilde De finde, at Schakbrættet er delt i 64 Ruder; al den Belønning jeg forlanger, er, at De vil give mig et Hvedekorn for den første Rude, to for den anden, og vedblive at fordoble indtil den sidste.“ „Din Fordring er moderat,“ sagde Fyrsten, og lader sig let opfylde; anstil Beregningen og bring mig den imorgen tidlig.“ Brahminen gjorde det, men hvor stor var ikke Fyrstens Forbauselse,

da det blev sagt ham, at han havde lovet mere, end han formaaede at holde, og at alle Kornlader i hans Kongerige ikke indeholdt en saa stor Mængde Korn, som var tilstrækkelig til at betale den Gjæld, han havde paataget sig.

4. Tydsk Stil.

Da jeg var 7 Aar gammel, fyldte mine mange Venner paa en Festdag mine Lommer med Smaapenge. Jeg gik strax hen i den nærmeste Bod, hvor man solgte Legetøi for Børn. og da jeg blev ganske henrykt ved Tonerne af en Træfløite, som jeg paa Veien fandt i en Drengs Haand, bød jeg ham alle mine Penge derfor. Jeg kom da hjem og gik fløitende omkring i Huset, meget tilfreds med min Fløite, men til megen Ærgrelse for hele Familien. Da mine ældre Brødre, Søstre og Fættre hørte om det Kjøb, som jeg havde gjort, sagde de mig, at jeg havde givet 4 Gange mere derfor, end den var værd. Dette bragte mig til at tænke paa, hvad for skjønne Sager jeg havde kunnet købe for de øvrige Penge, og de udlo mig saameget over min Dumhed, at jeg begyndte at græde af Harme. Mine Betragtninger over denne Historie voldte mig mere Ærgrelse end Fløiten havde gjort mig Fornøielse. — Dog var denne lille Begivenhed mig senere til Nytte, idet Indtrykket paa mit Sind (Gemüth) blev tilbage, saa at jeg ofte, naar

jeg kom i Fristelse for at kjøbe noget Unødvendigt, sagde ved mig selv: „Giv ikke for Meget for Fløiten!“ og saa sparede jeg mine ofte surt erhvervede Penge. Da jeg voxede til, (Heranwachsen) kom ud i Verden og iagttog de forskjelligste Menneskers Handlinger, traf jeg mange, overmaade Mange, der syntes mig at give for Meget for sin Fløite. Naar jeg saa Nogen opofre sin Tid, sin Rolighed, sin Frihed, sin Dyd, ja maaske sine Venner for at opnaa Hofgunst, sagde jeg ved mig selv: „Denne Mand giver for Meget for sin Fløite.“

5. Mathematik.

At construere et Kvadrat, der er ligt en given Firkant.

Hvor stor er en Cirkels Fladeindhold, naar et Sector i samme er $17 \square'$ stort og Sectorbuen indeholder $25^{\circ} 13' 7''$?

$$\frac{2}{3}x - \frac{3}{4}(y-1) = -\frac{1}{6}$$

$$x^2 + 2y = 10.$$

$$\sqrt[3]{\frac{(a+b)c^2}{d^4}} \quad \begin{array}{l} a = 2,5946 \\ b = 0,35298 \\ c = 1,2576 \\ d = 8,7592 \end{array}$$

I hvormange Terminer maa 5000 Spd. udestaa paa Renter og Renters Rente for at vokse til 6,700 Spd., naar Renten er = 5.

Af det anførte midlertidige Reglement for Examen artium vil sees, at al Dimission er ophørt. Følgende, der have gennemgaaet Skolens fuldstændige Coursus, have derfor selv gennem Skolen anmeldt sig til forestaaende Examen artium:

1. John Grieg, Søn af resid. Capellan John Grieg, indkom i Skolens 1ste Classe 1866.
2. Casper Kruse Kielland, Søn af Postmester Jacob de Rytter Kielland, indkom i Skolens 1ste Classe 1867.
3. Peder Christian Hersleb Kjerschow Michelsen, Søn af Konsul Jakob Andreas Michelsen, indkom i Skolens 1ste Classe 1867.
4. Carsten Horsenius Reime, Søn af Jægtefører Niels Martin Reime, indkom i Skolens 1ste Classe 1867.
5. Simon Olaus Wolff, Søn af Brigadelæge Sten Meldahl Wolff, indkom i Skolens 1ste Classe 1867.
6. Carl Theodor Dahl, Søn af Captein Johan Koren Dahl, indkom i Skolens 1ste Classe 1868.
7. Christian Fredrik Sontum, Søn af Kjøbmand Nicolai Linde Sontum, indkom i Skolens 1ste Classe 1868.
8. Henrik Sundt, Søn af Kjøbmand Christian Gerhard Ameln Sundt, indkom i Skolens 1ste Classe 1868.

9. Wollert Henrik Krohn, Søn af Distriktslæge Michael Krohn, indkom i Skolens 3die Classe 1869.
 10. Sigurd Wilhelm Odland, Søn af Kjøbmand Gabriel Tobias Odland, indkom i Skolens 7de Classe 1874.
 11. Mons Johan Qvamme, Søn af Postexpeditør Lars Monsen Qvamme, indkom i Skolens 1ste Classe 1868.
-

Paa egne og Medlæreres Vegne giver jeg mig den Ære at indbyde Disciplenes Forældre og Foresatte samt Enhver ellers, der interesserer sig for Skolen og dens Virksomhed, til at overvære den mundtlige Del af Examen, der afholdes i den Orden, som efterfølgende Tabel udviser.

Bergen, Juni 1875.

Bjørset,
est. Rector.

Tablel,

hvorefter den offentlige Examen ved Bergens Kathedralskole
afholdes i 1875.

Fredag den 25de Juni.

Formiddag.		Eftermiddag.		
Cl. 7.	} Norsk skriftlig	Cl. 5.	Latinsk Stil i No. 4.	
— 6.		i No. 1.	— V. Latin, Engelsk skriftlig i	
— 5.		i No. 4.	No. 9 og 10.	
— VI a.	Mathematik	— IV.	Tydsk skriftlig i No. 7.	
	Johannesen i			
	No. 5. Censor Lie.			
— VI b.	Historie og Geografi, Ree-			
	horst i No. 10.			
	Censor Gran.			
— V.	} Norsk skriftlig			
— IV.		i No. 9.		
— III.		i No. 7.		
— I.		i No. 6.		
	i No. 3.			

Løverdag den 26de Juni.

	Formiddag.	Eftermiddag.
Cl. 7	} i No. 8. Oversætt. fra Latin i No. 1. } i No. 4.	
— 6		
— 5		
— VI a.	Religion, Nielsen i No. 5. Censor Jordan.	
— V.	Tydske skriftlig i No. 9.	
— IV.	Latin skriftlig i No. 7.	
— III.	Regning i No. 6. (Kl. 8.)	
— II.	Norsk skriftlig i No. 2.	
— I.	Regning i No. 3.	

Onsdag den 30te Juni.

Formiddag.

- Cl. 7 a. Latin, Holfeldt i No. 8.
- 5. Geografi, Prøys i No. 4.
- VI. Tydsk, Johnsen i No. 5.
- Censor Sommerfelt
- V a. Religion Nielsen i No. 9.
- V b. Historie og Geografi, Reehorst i No. 10.
- IV a. Religion, Jordan i No. 7.
- IV b. Arithmetik, Lie i No. 6.
- (Kl. 8.)
- II a. Historie og Geografi, Grau i No. 2.

Eftermiddag.

Thorsdag den 1ste Juli.

Formiddag.		Eftermiddag.	
Cl. 7.	Tydsck, Johnsen i No. 8.	Cl. VI b.	Naturkundskab, Johannes-
— 6 a.	Religion, Jordan i No. 1.		sen i No. 5. Censor
— 6 b.	Historie og Geografi, Re-		Dr. Crawford.
	horst i No. 10.		
— 5	Historie, Prøys i No. 4.		
— VI	Latin, Holfeldt i No. 5.		
	Censor Bjørset.		
— V a.	Fransk, Meyer i No 9.		
— IV b.	Naturkundskab, Johannes-		
	sen i No. 7.		
— III a.	Religion, Nielsen i No. 6.		
— II b.	Historie og Geografi, Gran		
	i No. 2.		
— 1 a.	Religion, Lange i No. 3.		

Fredag den 2den Juli.

Formiddag.

- Cl. 7 b. Historie og Geografi, Reehorst i No. 8.
- 6 a. Latin, Sommerfelt i No. 1.
- VI Norsk, Johnsen i No. 5.
Censor Holfeldt.
- V b. Fransk, Meyer i No. 9.
- IV a. Arithmetik Lie i No. 7.
(Kl. 8.)
- IV b. Religion, Jordan i No. 4.
- III a. Norsk, Nielsen i No. 6.
- III b. Naturkundskab, Johannesen i No. 10.
- II c. Historie og Geografi, Gran i No. 2.
- 1 b. Religion, Lange i No. 3.

Eftermiddag.

- Cl. 7. Engelsk, Sommerfelt i
- 7 og 6. Hebraisk, Jordan i No. 7.
- 5. Fransk, Nielsen i No. 4.
- V a. Naturkundskab, Johannesen i No. 9.
- II. Regning, Gran i No. 2.

Løverdag den 3die Juli.

Formiddag.

- Cl. 7 a. Græsk, Bjørset i No. 8.
- 6 b. Religion, Jordan i No. 1.
- 5. Tydsk, Johnsen i No. 4.
- VI a. Historie og Geografi, Reehorst i No. 5.

Censor Gran.

- V a. Arithmetik, Lie i No. 9.
(Kl. 8.)
- V b. Religion, Nielsen i No. 10.
- IV a. Tydsk, Prøys i No. 7.
- III a. Naturkundskab, Johannesen i No. 6.
- I a. Norsk, Lange i No. 3.

Eftermiddag.

Mandag den 5te Juli.

Formiddag.

- Cl. 7. Fransk, Holfeldt i No. 8.
- 6 b. Latin, Sommerfelt, i
No. 12.
- 5. Græsk, Bjørset i No. 4.
- VI b. Religion, Nielsen i No. 5.
Censor Jordan.
- V b. Arithmetik, Lie i No. 9
(Kl. 8).
- IV. Engelsk, Meyer i No. 7.
- III b. Geografi, Prøys i No. 6.
- II a. Naturkundskab, Johannes-
sen i No. 2.
- II b. Norsk, Gran i No. 10.
- I b. Norsk, Lange i No. 3.

Eftermiddag.

- Cl. 6. Tydsk, Johnsen i No. 1.

Tirsdag den 6te Juli.

	Formiddag.		Eftermiddag.
Cl. 7 b.	Latin, Hofeldt i No. 8.	Cl. 6 b.	Mathematik, Johannessen i
— 6 a.	Græsk, Bjørset i No. 1.		No. 1.
— 5.	Religion, Jordan i No. 4.	— III a.	Tydsk, Nielsen i No. 6.
— VI.	Engelsk, Sommerfelt i		
	No. 5. Censor Reehorst.		
— V.	Tydsk, Johnsen i No. 9.		
— IV a.	Geometri, Lie i No. 10		
	(Kl. 8).		
— IV b.	Tydsk, Prøys i No. 7.		
— III b.	Norsk, Nielsen i No. 6.		
— II b.	Naturkundskab, Johannes-		
	sen i No. 2.		
— I a.	Tydsk, Lange i No. 3.		

Onsdag den 7de Juli.

Formiddag.

- Cl. 7 a. Historie og Geografi, Reehorst i No. 8.
- 5. Latin, Bjørset i No. 4.
- VI b. Matematik, Johannessen i No 5. Censor Lie.
- V. Latin, Holfeldt i No. 10.
- V. Engelsk, Sommerfelt i No. 9.
- III b. Religion, Nielsen i No. 6.
- II a. Tydsk, Gran i No. 2.
- I b. Tydsk, Lange i No. 3.

Eftermiddag.

- Cl. IV a. Naturkundskab, Johannessen i No. 7.
- IV b. Historie, Reehorst i No. 6.

Thorsdag den 8de Juli.

	Formiddag.		Eftermiddag.
Cl. 7 a.	Mathematik, Johannessen i No. 8.	Cl. 6 a.	Mathematik, Johannessen i No. 1.
— 7 b.	Græsk, Bjørset i No. 4.	— IV a.	Historie, Reehorst i No. 7.
— 6.	Fransk, Holfeldt i No. 1.	— III b.	Tydsk, Nielsen i No. 6.
— V a.	Historie og Geografi, Reehorst i No. 9.	— II b.	Tydsk, Gran i No. 2.
— V b.	Geometri, Lie i No. 10 (Kl. 8).		
— IV b.	Geografi, Prøys i No. 7.		
— III a.	Historie, Gran i No. 6.		
— II a.	Religion, Nielsen i No. 2.		
— I a.	Historie og Geografi, Lange i No. 3.		

Fredag den 9de Juli.

- Formiddag.
- Cl. 7 a. Religion, Jordan i No. 8.
 - 7 b. Matematik, Johannessen i No. 10.
 - 6. Engelsk, Sommerfelt i No 1.
 - 5. Arithmetik, Vedeler i No. 4 (Kl. 8.)
 - VI. Fransk, Holfeldt i No. 5. Censor Nielsen.
 - V a. Geometri, Lie i No. 9 (Kl. 8.)
 - IV. Latin, Reehorst i No. 7.
 - III a. Geografi, Prøys i No. 6.
 - II a. Norsk, Gran i No. 2.
 - I b. Historie og Geografi, Lange i No. 3.

- Eftermiddag.
- Cl. V b. Naturkundskab, Johannesen i No. 9.
 - II b. Religion, Nielsen i No. 2.

Løverdag den 10de Juli.

	Formiddag:	Eftermiddag.
Cl. 7 b.	Religion, Jordan i No. 8.	
— 6 a.	Historie og Geografi, Reehorst i No. 1.	
— 6 b.	Græsk, Bjørset i No. 2.	
— 5.	Geometri, Vedeler i No. 4. (Kl. 8).	
— VI a.	Naturkundskab, Johannesen i No. 5. Censor Dr. Crawford.	
— IV a.	Geografi, Prøys i No. 7.	
— IV b.	Geometri, Lie i No. 10 (Kl. 8).	
— III b.	Historie, Gran i No. 6.	
— I c.	Historie og Geografi, Lange i No. 3.	

Mandag den 12te Juli prøves de til Optagelse i Skolen Anmeldte.
Thorsdag den 15de Juli udleveres Charactersedlerne.

Examen begynder hver Formiddag Kl. 9, Eftermiddag Kl. 4, naar ikke anden Tid er angiven paa Tabellen.
